

Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie

*Dedykuję
Moim Kochanym Rodzicom
i
Ojcu Chrzestnemu
śp. Krzysztofowi Maroszowi*

Magdalena Gawrońska-Garstka

Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie

**Uczelnia ziem północno-wschodnich
Drugiej Rzeczypospolitej (1919-1939)
w świetle źródeł**

Poznań 2016

Projekt okładki: Wydawnictwo Rys

© Copyright by: Magdalena Gawrońska-Garstka & Wydawnictwo Rys

Recenzent naukowy:
Prof. dr hab. Bogdan Walczak

Korekta:
Barbara Łukaszewska

Wydanie I, Poznań 2016

ISBN 978-83-65483-16-4

Wydanie:

Wydawnictwo Rys
Dąbrówka, ul. Kolejowa 41
62-070 Dopiewo
tel. 0600 44 55 80
e-mail: rysstudio@o2.pl
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Wstęp	7
I. Powstanie i rozwój Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie	13
1. Dawna wszechnica wileńska	13
2. Decyzja o wskrzeszeniu Uniwersytetu	18
3. Godło, insygnia, togi.....	23
4. Ateny polskie nad Wiliją. Inauguracja USB.....	24
5. Organizacja USB	28
6. Ewakuacja Uniwersytetu	33
7. Rozwój Uniwersytetu	38
II. Rozwój życia naukowego na USB	51
1. Uniwersytet w świetle danych statystycznych	52
2. Wydziały Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie	60
a) Wydział Humanistyczny USB	64
Koła naukowe Wydziału Humanistycznego	78
b) Wydział Prawa i Nauk Społecznych	84
c) Wydział Lekarski	95
Wydział Lekarski ze Studium Farmaceutycznym 1919–1920.....	96
d) Wydział Matematyczno-Przyrodniczy	110
Studium Rolne.....	120
e) Wydział Sztuk Pięknych	127
f) Wydział Teologiczny.....	138
3. Dyplomy wydane przez Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie w okresie od 1922 do 1937 roku.....	145
4. Udział kadry uniwersyteckiej w zjazdach naukowych krajowych i zagranicznych	157
5. Obowiązek służby wojskowej	174
6. Biblioteka Uniwersytecka.....	177
III. Relacje polityczne i narodowościowe oraz walka o niezależność akademicką w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie	183
1. Walka Młodzieży Wszechpolskiej o dominującą pozycję w środowisku akademickim	183
2. Akademickie organizacje prorządowe (Legion Młodych, Myśl Mocarstwowa, Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej) i ich rozwój, jako próba ograniczenia wpływów narodowych demokratów w środowisku akademickim przez władze sanacyjne po zamachu majowym	191

3. Ograniczenie niezależności akademickiej przez władze sanacyjne ...	197
4. Liberalizacja przepisów (Ustawa z dnia 2 lipca 1937 r. o zmianie ustawy z 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich).....	207
IV. Kwestie administracyjne i socjalne na USB	211
1. Administracja.....	211
2. Komisje.....	212
3. Zakwaterowanie.....	214
4. Organizacje samopomocowe studentów.....	218
5. Sądy i komisje dyscyplinarne na USB.....	222
6. Kasy chorych	225
7. Urlopy pracownicze.....	227
8. Pensje pracownicze i stypendia i opłaty studenckie	228
9. Organizacje samopomocowe	238
V. USB w życiu Wilna i Wileńszczyzny	239
1. Powszechne Wykłady Uniwersyteckie	239
2. Liceum im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich	242
3. Towarzystwa naukowe w Wilnie	243
4. Działalność naukowo-dydaktyczna kadry USB (Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej i Szkoła Nauk Politycznych).....	247
5. Dodatkowe funkcje pracowników naukowych i ochrona zdrowia	249
6. Akademicki Klub Włóczęgów Wileńskich i Klub Włóczęgów Seniorów	254
7. Wsparcie materialne dla Uniwersytetu.....	260
VI. Uniwersytet Stefana Batorego w wileńskim życiu kulturalnym	263
VII. Zamknięcie Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie	285
Zakończenie	295
Bibliografia	297
Źródła niepublikowane.....	297
Źródła publikowane	322
Opracowania	327
Wspomnienia i pamiętniki	359
Prasa	370